

A III. Szakmai Nemzeti Fórum egységes gázzakmai ajánlása

2016. október 5-én megtartott III. Szakmai Nemzeti Fórum egységes szakmai állásfoglalása a 2015. szeptember 26-án életbelépett 813/2013/EU és 814/2013/EU (továbbiakban Rendelet) Energiahatékonysági rendeletek témáiban, különös tekintettel a gyűjtőkémények területén kialakult problémákra.

Preambulum

Az EU rendeletek kapcsán a legfontosabb, hogy a **végrehajtási rendelettel Magyarországon belül egységes és egyértelmű szabály jöjjön létre.** A magyar gázpiac szereplőinek meg kell állapodniuk, hogy melyek legyenek ezek a szabályok. Nincs értelme az EU-s jogszabályok értelmezési vitáinak és nem szabad hátrányos helyzetet teremteni a végfelhasználóknál az előírásoknál szigorúbb követelmények felállításával! Ennek aktualitása semmit sem változott! Sőt, a résztvevő szakemberek újból állást foglaltak a fogalmak egységes értelmezésének kérdésében és szükségességében.

Fontos kiemelni, hogy a 813/2013/EU Rendelet a **környezettudatos tervezés követelményeit** kívánja rögzíteni, miszerint

a BIZOTTSÁG 813/2013/EU RENDELETE (2013. augusztus 2.) a 2009/125/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a helyiségfűtő berendezések és a kombinált fűtőberendezések környezettudatos tervezésére vonatkozó követelmények tekintetében történő végrehajtásáról.

Természetesen figyelembe kell venni a gáz-iparág gázfogyasztó készülékek (GET 3. § 37.) gyártói, az Európa Unió területén történő forgalomba hozatali tevékenységének változását, nem megfélemezve a Rendeletalkotó célkitűzéseiről.

*(16) A környezettudatos tervezés követelményeit fokozatosan indokolt bevezetni, hogy a gyártóknak elegendő idejük legyen termékeik e rendelet követelményeihez való hozzáigazítására. Ezen idő megállapításakor indokolt tekintettel lenni a gyártóknál – különösen a kis- és középvállalkozásoknál – felmerülő költségekre, valamint arra a kívánalomra, hogy e **rendelet célkitűzései mielőbb teljesüljenek.***

A piaci és az értékesítési lánc szereplőinek érdekérvényesítésével párhuzamosan, a Rendelet eredeti célkitűzéseinek megfelelően, a hazai eljárásrendek hatályos állása, valamint a megküldött szakmai vélemények összegzését követően **az MGVE álláspontja és javaslata:**

1. Az EU rendeleteknek még nem megfelelő, de a 2015. 09. 25. előtt forgalomba hozott gázfogyasztó készülékeket továbbra is forgalomba hozott készülékeknek kell tekinteni.

2. A Rendelet Preambulum részében olvasható kivétel megfogalmazás nem szakszerű, ami bizonytalanságot okoz az értelmezésben. A Rendeletalkotó adta lehetőség alapján **felülvizsgálatot kérünk** a gyűjtőkéményekre kapcsolható zárt égésterű, de **nem kondenzációs gázkészülékek forgalomba hozatala vonatkozásában**.
3. A Rendelet szerinti B1 típusú hőtermelő berendezések alkalmazása, mint kivétel, a Rendelet három pontjának egyidejű értelmezése mellett csak nyitott gravitációs gyűjtőkémények alkalmazása esetén megengedett.
4. Az illetékes Hatóságok, a magyarországi Gyártók és Forgalmazók, a szakiparosok, a Földgázelosztók és a Magyar Mérnöki Kamara, az EU környezetvédelmi és energiahatékonysági elveknek megfelelően, az értékesítési láncokban és oktatási, továbbképzési programjukban **fel kell hívniuk az érintettek figyelmét a gyűjtőkémény, ill. kiviteleinek pontos értelmezésére** és az alkalmazhatóságra. Továbbá el kell készíteni a Rendelet hazai végrehajtási rendeletét (VHR) is a pontos alkalmazás végett.

Szakmai indoklás

1. Javaslat:

Az 1. pontban megfogalmazott javaslat továbbra is aktuális kérdés. Ennek szakmai indoklása mind az első, mind a második Szakmai Nemzeti Fórum javaslatai között megtalálható, annak részletes indoklásával. Ennek okán e pont részletes indoklása már nem szükségszerű.

2. Javaslat:

A 813/2013/EU Rendelet így fogalmaz:

*Az Európai Unióban közel ötmillió lakóház használ **közös, nyitott égéstermék-elvezető rendszert**. A meglévő helyiségfűtő kazánok és kombinált kazánok a **közös, nyitott égéstermék-elvezető rendszerrel felszerelt lakóházakban műszaki okok miatt nem cserélhetők le hatékony kondenzációs kazánokra**. Az e rendeletben foglalt követelmények lehetővé teszik, hogy a **kifejezetten ilyen összeállításhoz készült, nem kondenzációs kazánok forgalomban maradjanak** annak érdekében, hogy a fogyasztókat ne terheljék indokolatlan költségek, hogy a gyártóknak legyen idejük hatékonyabb fűtési technológiát alkalmazó kazánok kifejlesztésére, valamint hogy elég idő álljon a tagállamok rendelkezésére a nemzeti építési szabályzatok kidolgozásához.*

Tapasztalataink szerint a gyártók termékkínálatából – a hivatkozott pontban lévő megfogalmazásnak köszönhetően – „eltűntek” a nem kondenzációs, de már nem B1 típusú (huzatmegszakítóval szerelt, gravitációs levegőellátású, kéménybekötött

készülék) „turbó” (zárt égésterű - „C” típusú, nem kondenzációs, ventilátoros égéstermék elvezetéssel bíró készülékek) gázfogyasztó berendezések (készülékek).

Szakmai fogalom meghatározások:

Gyűjtőkémény:

huzat vagy szívás hatása alatt álló, több épületszintről csatlakoztatott, huzatmegszakítóval ellátott tüzelőberendezés közös égéstermék elvezető rendszere, ahol a készülék az égéshez szükséges levegőt a felállítási térből veszi.

Nyitott rendszerű gyűjtőkémény: *huzat hatása alatt álló, cső a csőben rendszerű, nyomáskiegyenlítő nyílással ellátott, több épületszintről csatlakoztatott tüzelőberendezés közös égéstermék elvezető rendszere, ahol a készülék az égéshez szükséges levegőt **nem** a felállítási térből veszi.*

Jól érzékelhető és műszakilag teljesen megfogható, hogy a két gyűjtőkémény megfogalmazás merőben más műszaki megoldást takar!

Míg az első esetben, a Magyarországon a '30-as évektől elindult Termofor gyűjtőkémények programját és magát a terméket, addig a második esetben a '90-es évek társasház építési hullámának ún. *LAS-rendszerű*, zárt égésterű készülékekre alkalmas gyűjtőkéményét kell értenünk. Magyarországon a beépített kerámia és fémanyagú gyűjtőkémények együttes száma megközelíti a 60.000 darabot. Átlagosan 5 gázfogyasztó berendezés kapcsolódik egy ilyen típusú gyűjtőkéményre, ami egy átlagos 3 fő/lakóegységgel számolva közel 900.000 embert érintő gazdasági és üzembiztonsági kérdés!

A Rendelet 7. cikke alatt olvasható:

*A Bizottság ezt a rendeletet a fűtőberendezések tekintetében elért technológiai fejlődés alapján felülvizsgálja, és e felülvizsgálat eredményeit **legkésőbb e rendelet hatálybalépését követően öt évvel** a környezettudatos tervezéssel foglalkozó konzultációs fórum elé tárja.*

Ennek a lehetőségnek az alkalmazásával indítványozzuk és igazoljuk a felülvizsgálati kérelmünket, hogy a hazai nyitott gyűjtőkéményeken – különös tekintettel a 1-3 éven belül épült gyűjtőkéményeken szükséges készülékcserek költséghatékonyan megvalósíthatók legyenek. Tisztában vagyunk vele, hogy a 10-15 évet meghaladó életkorú gázfogyasztó berendezések szükség szerinti cseréje energiahatékonyabb műszaki berendezésre már a kondenzációs készülékek alkalmazástechnikájához vezet. ***A meglévő nyitott rendszerű gyűjtőkémények átalakítás nélkül nem alkalmasak a kondenzációs készülékek fogadására, ezért meg kell teremteni az átalakítás műszaki feltételeit, figyelemmel arra, hogy egy ilyen átalakítás a nyitott rendszerű gyűjtőkéményhez csatlakozó összes készülék cseréjével oldható csak meg!***

A kondenzációs készülékekre történő, minden lakást érintő csere ezeknél a gyűjtőkéményeknél az energiahatékonyságra való törekvés miatt nem szükségszerű és elvárható.

3. Javaslat:

A Rendelet így fogalmaz az I. Melléklet Fogalom-meghatározások témakörben a helyiségfűtő kazánokra, a kombinált kazánokra és a kapcsolt helyiségfűtő berendezésekre vonatkozóan:

9. **„B1 típusú kazán”**: visszaáramlás-gátlót tartalmazó helyiségfűtő tüzelőkazán, amely az égéstermék a helyiségfűtő tüzelőkazánnak helyt adó helyiségből eltávolító természetes huzatú égéstermék-vezetékhez csatlakozik, az égési levegőt pedig közvetlenül a helyiségből nyeri; a B1 típusú kazán kizárólag B1 típusú kazánként kerül forgalomba;

10. **„B1 típusú kombinált kazán”**: visszaáramlás-gátlót tartalmazó kombinált tüzelőkazán, amely az égéstermék a kombinált tüzelőkazánnak helyt adó helyiségből eltávolító természetes huzatú égéstermék-vezetékhez csatlakozik, az égési levegőt pedig közvetlenül a helyiségből nyeri; a B1 típusú kombinált kazán kizárólag B1 típusú kombinált kazánként kerül forgalomba;

továbbá,

a II. Melléklet Környezettudatos tervezés követelményei 1. pont A szezonális helyiségfűtési hatásfokra vonatkozó követelmények fejezetében:

a) 2015. szeptember 26-tól a fűtőberendezések hatásfoka és szezonális helyiségfűtési hatásfoka az alábbi értékeknél nem lehet alacsonyabb:

$A \leq 70$ kW mért hőteljesítményű helyiségfűtő tüzelőkazánok és $a \leq 70$ kW mért hőteljesítményű kombinált tüzelőkazánok, kivéve $a \leq 10$ kW mért hőteljesítményű B1 típusú kazánokat és $a \leq 30$ kW mért hőteljesítményű B1 típusú kombinált kazánokat: A szezonális helyiségfűtési hatásfok nem csökkenhet 86 % alá.

$A \leq 10$ kW mért hőteljesítményű B1 típusú kazánok és $a \leq 30$ kW mért hőteljesítményű B1 típusú kombinált kazánok:
A szezonális helyiségfűtési hatásfok nem csökkenhet 75 % alá.

valamint,

a II. Melléklet 5. pont Termékinformációs követelmények fejezetében:

B1 típusú kazánok és B1 típusú kombinált kazánok esetében azok jellemzői és a következő sablonszöveg: „Ennek a természetes huzatú helyiségfűtő tüzelőkazánnak rendeltetés szerint a meglévő épületek lakó ingatlanjai által közösen használt

égéstermék-vezetékhez kell csatlakoznia, amelyen keresztül az égéstermék a kazánnak helyt adó helyiségből távozik. Az égési levegőt közvetlenül a helyiségből nyeri, és visszaáramlás-gátlót tartalmaz. Kisebb hatékonysága miatt a kazán más célú felhasználását kerülni kell, mert úgy energiafogyasztása és üzemeltetési költsége nagyobb lenne.”,

A Rendelet három különböző helyen tárgyalja a kivételt képező B1 típusú gázfogyasztó berendezések alkalmazásának tárgykörét!

Ennek ellenére jól kiolvasható a Rendeletalkotó törekvése, hol és milyen módon lehet a nevezett berendezéseket alkalmazni. Egyértelműen kijelenthető, hogy a kivételek alatt meghatározott két készüléktípus egyedi égéstermék elvezető berendezésre (kéményre) önállóan nem csatlakoztatható, azaz a forgalomba hozatali engedélye csak és kizárólag a nyílt gyűjtőkéményekre történő felszerelésével párosulhatna!

Ez a megfogalmazás igaz, esetünkben nem releváns! Ugyanis B1 típusú készülék gyűjtőkéményen csak akkor fordulhat elő, ha szívás (füstgázventillátor) hatása alatt álló gyűjtőkéményről van szó! Ez az elvezetési mód létezik Magyarországon, de az összes mennyiség 1-2%-át teszi ki.

Sokkal fontosabb, hogy a 814/2013/EU rendelet nem fogalmaz meg kivételt! A Termofor gyűjtőkéményekhez kapcsolódó átfolyós gázüzemű vízmelegítők szükség (elhasználódás, stb.) szerinti cseréje nem megoldott. Ebben az esetben feltétlenül beszélnünk kell arról, hogy az érintett lakosság anyagi erőforrásainak ismeretében támogatási rendszer kialakítására van szükség, amely a fennálló helyzetet megoldhatja, illetve részben segítheti.

4. Javaslat:

A feltárt műszaki hiányosság és az ebből fakadó bizonytalanságra adott válasz nem csak szakmai érdek. A gyűjtőkéményeken végzendő korszerűsítési feladatok a gyűjtőkémények jogállása miatt (közös tulajdon) az egész lakóközösségre kihatnak. Különös figyelemmel kell lenni a megfelelő forrásokkal nem rendelkező, sok esetben nyugdíjas lakókra, akinek egy komplett gyűjtőkémény-csere igénybe vehető szubvenciók nélkül kivitelezhetetlen feladat. Ezért kiemelten fontos, hogy mind az alkalmazástechnika, mind a kivételek tárgyköre részletesen és pontosan informálva jusson el az érintetthez. Emellett a tájékoztatásnak ki kell térnie a műszaki megvalósíthatóság minden változatára, függetlenül annak anyagi konzekvenciájától. Ehhez **szükséges a Rendelet hazai végrehajtási rendeletének kiadása**, melyben szabályozásra kerülhetne – többek között - a gyűjtőkéményekre köthető érintett tüzelőberendezések fajtája.

Ha ez nem járható út, akkor javasoljuk, hogy Magyarország kérje az ERP rendeletek **fogalom meghatározásainak és kivételeinek értelmezésének felülvizsgálatát** az Európa Unió illetékes bizottságától, felhívva ezzel a figyelmet a kialakult helyzetre.

Továbbá a fenti felülvizsgálat legkésőbb 2018-ban válik esedékessé, ezért javasoljuk, hogy az illetékes Minisztérium (Kormányzat) **indítványozza a Bizottságnak annak előrehozását**, valamint más tagországokkal történő szakmai egyeztetést a gyűjtőkémények helyzetének egyeztetése véget, mert Magyarországon kívül valószínűleg **hasonló helyzet alakulhatott ki több Kelet-Európai piacon is**.

Összefoglalás

Minden összefogás, minden javaslat, minden közös álláspont annyit ér, amennyit az azt elfogadók be is tartanak belőle! A Magyar Gázipari Vállalkozók Egyesülete a jogkövető magatartást, a szakmaiságot és a szakmaerkölcsöt magasan szem előtt tartva, a Szakmai Nemzeti Fórum, ezáltal az iparág minden résztvevőjével **közös és elfogadott álláspontot kíván kialakítani és azt minden fórumon képviselni**.

A III. SzNF résztvevő szervezetei a szükséges rendelkezések kialakításának munkájában készséggel részt vesznek.

Mindezek sikeres megvalósításához, gyakorlati implementációjához szükséges időintervallum biztosíthatósága érdekében a rendelkezéseknek mielőbb hivatalosan is meg kellene jelenniük.

Budapest, 2016. október 31.

Szakmabaráti tisztelettel és üdvözlettel,

Versits Tamás s.k.

Elnök

MGVE